

גְּנֵסְיָה לְבִיא ז"ל

בת רחל וזלמן נודלמן ז"ל

נולדה : כ"ז אדר ה'תרע"ה - 13/03/1915

עלתה מלטביה : ז' אייר ה'תרצ"ד - 22/04/1934

נפטרה : ט' אלול ה'תשע"ו - 12/09/2016

לפני כ-103 וחצי שנים בחודש אדר נולדה לרחל וזלמן נודלמן בלטביה ילדה יפיפייה וזהובת שער. הם החליטו לקרוא לה גנסיה.

גנסיה גדלה והיתה לנערה חכמה בעלת חוש הומור, היא לומדת בבית הספר העממי בעיירה שלה. היא דוברת וגם יודעת קרוא וכתוב בשפה הלטבית, עברית ויידיש כמובן. עד מהרה הבינה שאין תכלית וטעם לחיים בלטביה והצטרפה לתנועת הנוער החלוצית "השומר הצעיר". לאחר 4 שנים בתנועה הבינה שכדי לעלות לא"י, היא צריכה להצטרף לאחת מקיבוצי "ההכשרה", כדי להכשיר עצמה לחיי העבודה הקשים הצפויים לה בא"י. כאשר סוף-סוף היא מקבלת את הסרטיפיקט הידוע (האישור שנתן השלטון הבריטי בא"י), אומרים לה שחבל שרק אדם אחד יהנה ממנו וצריך לנצל כל אישור. היא אמנם רוצה לשמור על עצמאותה אבל מבינה היטב שיחד עם רצונה לעלות לא"י, היא תצטרך להתפשר כדי שיצוותו לאישור שלה עוד חלוץ. אני זוכרת שהיא סיפרה, איזה דפיקות-לב היו לה כאשר החלוץ ה"שובב" ירד באחת התחנות ולא הספיק לחזור עד שהרכבת המשיכה במסעה. גנסיה דאגה מאוד כי כל האישורים היו בידי הבחור... למזלה הבחור הצליח לתפוס את הרכבת בתחנה אחרת וגנסיה יכלה שוב לנשום לרווחה.

לאחר כמה ימים בים, הגיעו סוף-סוף לנמל חיפה וירדו לחוף. גנסיה נשארה בחיפה, שכרה חדרון עם עוד בחורה והתחילה לעבוד במסעדת הפועלים שם. כעבור כ-שנתיים היא מחליטה לעשות את הדבר שלשמו הגיעה לארץ, עוזבת את חיפה ומגיעה לקבוץ אשדות יעקב, בו היא פוגשת את יצחק ליבוביץ' שאותו הכירה עוד בלטביה. השניים מתאהבים ומחליטים להקים משפחה. רותי נולדה בתחילת האביב של 1939. גנסיה נכנסת במרץ רב ובמסירות לעבוד בכרם והיא מאוד אוהבת את העבודה בשדה. אבל כידוע בכרם הבחורות עובדות רק כחצי שנה. מתחילת עונת הזמירה ועד סיום הבציר. וכשנגמרת העונה היא עובדת בבית הילדים. ובתיקה אשר

בארכיון נמצא קטע של ויכוח בין סידור העבודה (וגנסייה שבינתיים עבדה בבית-ילדים) והמזכירות טוענת שהיא מבינה את רצונה של גנסייה לחזור לענף שלה, לכרם, ואת ענף הכרם המצפה לידיה המקצועיות והמבורכות של גנסייה אבל... כרגע היא חיונית מאוד דווקא באותה כתה של ילדי ביה"ס בהם היא מטפלת באהבה רבה. ולשם נכנסה רק בינתיים בתום עונת הבציר. יצחק מתגייס לבריגדה היהודית לעזור לבריטים במלחמתם בנאצים. וגנסייה מגדלת את רותי וממשיכה לעבוד בכל המרץ והכוח.

אמנם באשדות נמצאים רוב בני ובנות משפחתו של יצחק כולל ההורים הקשישים. אך זה בכל זאת לא קל כאשר מהצבא לא מקבלים חמושים וסופ"שים כמו בצה"ל של ימינו, אלא לעתים נדירות מאוד. בביקור אחד כזה, החליטו בכל זאת על הרחבת המשפחה, יצחק חוזר לצבא ואצל גנסייה, כבר נטוויים חיים חדשים ובאביב 1945 נולדת מיכל הבת השניה. סו"ס נגמרת המלחמה. יצחק חוזר, אך הוא פעיל בכל ענייני "ההגנה" יוצא להדריך ולעזור בעזרת הידע הצבאי הנרחב שרכש בעת שרותו ב"בריגדה". וכמובן שהוא מגויס כאשר פורצת מלחמת השחרור. גנסייה הולכת ברגל דרך ההרים ליבנאל עם הילדים הגדולים יותר אשר מפונים מאשדות. היא מטפלת בילדי ביה"ס אשר משופְּנים בביה"ס "גאולה" בחיפה, הרחק מרותי ומיכל. לשם גם מגיעה אליה הידיעה שיצחק שלה נפצע בקרב על משטרת צמח ומת מפצעיו הקשים ע"י הגדר של דגניה. ועם כל הקושי והכאב צריך להמשיך בחיים ולגדל את 2 הילדות.

וגם צריך לעבוד בכרם כל שבת בזמן הבציר. גנסייה לא מוותרת לעצמה ולא מבקשת הנחות. וזה ממש קשה. התיק שלה בארכיון רזה מאוד. כי היא חברה שלא עושה בעיות. ויש שם רק ברכות ליום הולדת ה-50 ואח"כ ה-70. וברכות על הנסיעה לחו"ל. ואח"כ על נשואי רותי עם אורי ואח"כ מיכל ושוב ברכות למזל-טוב על הולדת הנכדים והנכדות. ואולי החליט היושב במרומים לפצות את גנסייה על מותו של יצחק, ועל שזימן לה חיים קשים כל-כך, אז הוא נתן לה עוד הרבה שנים שבהם תוכל לפחות להנות לא רק מנכדים אלא גם מנינים.

ב-1983 הוחלט לחסל את ענף הכרם הלא ריווחי. וגנסייה התחילה את שנות שרותה הרבות במטבח. תמיד, תמיד בחריצות רבה, בהקפדה על הנקיון ובמסירות עצומה. עד ש... גם המטבח נגמר ואז עברה לסדנת היצירה של הקשישים. עד שיום אחד החליטה שגם זה כבר מספיק לה ועברה להתגורר בבית הסיעודי כדי להיות תחת השגחה. כי לא הכול עובד כל-כך טוב ואפשר למעוד וליפול. לפני 3 וחצי שנים חגגנו

לה את יובל ה-100 ולא ידענו מה? ואיך לאחל לה? ובסוף אמרנו לה שתעשה ותחיה עד "כמה שבא לה". זהו. עכשיו נחתם הפרק הארוך. ואם בזמן האחרון אנחנו צופים באולימפיאדות למיניהן. אפשר לומר: "שגנסיה שברה את השיא של אשדות יעקב" ואפשר בהחלט לתת לה את מדלית הזהב ואת התואר של האישה שחייתה הכי הרבה שנים באשדות יעקב.

לבנותיה, נכדיה, נכדותיה, ניניה וכל קרובי משפחתה באשדות אחוד ומאוחד ובשאר המקומות בארץ: גנסיה מתה בשיבה טובה והיא בטח לא רוצה שתעצבו יותר מדי. אלא תחיו את חייכם בשמחה ואהבה. ואם היה לנו מין ספר כזה כמו בימי התנ"ך היינו יכולים לכתוב את כל אשר עשתה בספר דברי הימים ההוא.

באהבה רבה ובהערכה בשמם של כל חברי אשדות יעקב ובשמי.

עמליה דיין בת-ארי

נזכור אותך ככורמת – שאורזת הכי יפה.